Nr 1 2021 Årgång 28. Utgiven av Västergötlands spelmansförbund.

Västgöta spelmannen

Innehåll

Ett annorlunda årsmöte 3
Inte precis en årskrönika men... 5
Patreon med Västgötavisor 6
Tramporgeln i Västergötland 7
Digitalt höstmöte med SSR 8
Brandvaktsrop 8
Recension av Nyckelharpans historia 9
Hyllningskonsert till Heij 9
Folkfesten i Ulricehamn 10
Borås laddar för 2021 12

Västgöta spelmannen

Nr 1 - 2021 Årgång 28.
Utgiven av Västergötlands Spelmansförbund

Utkommer med tre nummer per år planerade till veckorna 6, 22, och 41. Material till tidningen sänds, om ej annat anges, till tidningens adress **senast 5 veckor före utgivningsdatum.**

Presstopp för Nr 2 - 2021 är den 23 april 2021.

Annonser kontakta annonsansvarig. **Annonspriser:** Helsida – 1200 kr; Halvsida – 600 kr; 2 sp x 100 mm – 400 kr; 1 sp x 100 mm 200 kr. Medlemmar annonserar gratis.

Tidningens postadress är redaktörens. Artiklar, foton mm sänds via E-post endast till: redaktion@vsf.nu

Redaktionskommittén består av:
Michael Eriksson, **tf. Redaktör**. Tövevägen 2, 523 99 Hökerum. Tel. 073-826 77 21. kalaspaff@icloud.com

Anders Brissman, **även förbundets kassör**, Tibro Tel. 072-528 91 28. kassor@vsf.nu

Ann-Katrin ”Olga” Hellner, Lerdala. **Annonsansvarig**
Tel. 0708-74 44 14.
olga.hellner@gmail.com

Kristin Svensson, Mariestad.
Tel. 070-342 86 25. kristin@fornfela.se

Björn Restin, Nossebro, **Webmaster**
Tel. 073-635 30 93
webmaster@vsf.nu

Ola Wirtberg, Lerdala. **Grafisk form**
Tel: 0708-55 88 23. ola.wirtberg@telia.com

Ansvarig utgivare för Västgötaspelmannen, och Ordförande för förbundet:
Per Oldberg, Borås. Tel. 070-273 83 63.
ordforande@vsf.nu

Förbundets hemsida:
http://www.vsf.nu

Medlemsavgift för år 2021: 350:-/person. Medlem under 18 år 150:-. Enbart prenumeration 100:-/år. **Bankgiro:** 5949-4591.

Tidningen är tryckt på miljövänligt papper vid Etcetera Offset, Borås.

För att du ska få tidningen till rätt adress, meddela eventuell adressändring till förbundets kassör.

Omslagsbild: Spelmansåret 2020 var inte mycket att hänga i granen.
Foto: Ola Wirtberg

Ledare

Hej.

Året 2020 var spelmässigt ett fattigt år. Sjövikskursen ställdes in, till vår stora sorg, såväl som för deltagare och lärare. Detsamma gäller för en rad evenemang dit vi gärna styr vår kosa för att umgås och få spela, sjunga och dansa. Men det är lätt hänt att man fastnar i allt negativt som kommit av Corona. Men det finns ljuspunkter! Ledorden fick istället bli:
Vi ställer inte in, vi ställer om!

VSF arrangerade en digital låtkurs med Jenny Gustafsson i april. Fyra veckor där det varje vecka mailades ut länkar till deltagarna med låtar att lära in. Med två-tre låtar varje vecka och varje låt i minst tre varianter att välja bland blev det en varierad och lärorik kurs för alla deltagarna, speciellt som deltagarna hade väldigt skiftande kunskapsnivåer. En vanlig kurs som vi håller på Ornungastämman eller Axevalla folkhögskola brukar dra ett tjugotal deltagare men denna digitala online-kurs fick hela 133 folkmusikintresserade deltagare. Främst naturligtvis västgötar och smålänningar, bohuslänningar och skåningar men även utrikes ifrån, från länder som Norge, Danmark, Finland, Tyskland och Storbritannien.

Ornungastämman blev nästan helt och hållet en digital tillställning. Konserten på fredagskvällen på bastuflotten i Ornungasjön var magisk, den mest perfekta sommarkvällen 2020. På lördagskvällens konsert med Väsen utanför Stommens loge på den för kvällen specialpreparerade grusscenen var också fantastisk. Med corona-anpassad publik, max 50 och på anvisat avstånd från varandra streamades båda konserterna på nätet. Workshops med några av helgens artister streamades också. Alla dessa strömmar har till dags dato haft närmare 20 000 visningar!

I styrelsen har vi haft digitala möten sen i mars och tiden vi spar på detta är betydande. Inte bara på resorna men det känns även som om mötena i sig själva blir mer effektiva. (Att vi sen spar pengar åt förbundet för att vi inte behöver betala ut milersättning är ett extra plus, så västgöte man är)

Så nu i väntan på bättre tider, och i enlighet med folkhälsomyndighetens rekommendationer, så har vi i styrelsen tagit beslutet att genomföra ett slags årsmöte på distans. Ett årsmöte med poströstning. Javisst, det är förbaskat tråkigt – det är jag den första att hålla med om! Men för att vi inte ska stanna upp i vårt föreningsarbete och för att få till en legitim styrelse i väntan på att pandemin ska lägga sig så gör vi så här. Vittnesmål om hur andra ideella föreningar i väntan på bättre tider har hoppat över sitt årsmöte och plötsligt har man problem med banker och/eller bidragsgivare som kräver aktuella dokument. Då går det inte att komma med dylika dokument från förra året. När ni läser detta har ni säkert fått ett kuvert på posten med röstsedel och en inbjudan till poströstnings-årsmöte. Glöm bara inte att skriva under på sista sidan innan ni stoppar röstsedeln i det frankerade svarskuvertet och letar reda på en gul låda. Alla handlingar, ekonomiska redovisningar, motioner mm finns att ladda ner på vår hemsida www.vsf.nu. Om du av någon anledning inte kan ladda ner dem så hör av dig till undertecknad så skickar jag dem på vanlig post.

På röstsedeln står det också om hänskjutning av fråga till extra årsmöte. Då ska man inte kryssa i något av valen på den frågan. Enligt våra stadgar §16: *Extra förbundsmöte skall hållas om styrelsen anser det nödvändigt eller om en tiondel av förbundets medlemmar begär det.* Vi i styrelsen respekterar er medlemmars rätt att hänskjuta fråga till extra årsmöte men ber att ni inte gör det på de frågor som rör den ekonomiska redovisningen eller valen till styrelsemedlemmar med tanke på argumentationen ovan om vikten av att ha en legitim arbetsduglig styrelse.

Tankar, funderingar och frågor om årsmötet, eller annat, mottages tacksamt!

Per Oldberg, ordförande

070-273 83 63 eller ordforande@vsf.nu

Foto: Jenny Gustafsson

Styrelsen för Västergötlands Spelmansförbund

Ordförande
Per Oldberg, Borås.
Tel. 070-273 83 63.
ordforande@vsf.nu

Sekreterare och postmottagare
Ewa Harrysson, Tibro
Tel: 0735-39 05 19.
ewa.harrys@outlook.com

Kassör
Anders Brissman, Tibro
Tel: 072-52 89 128.
kassor@vsf.nu

Ledamot, vice ordförande
Lars Persgren, Vårgårda.
Tel. 070-493 12 36
persgren55@gmail.com

Ledamot, vice ordförande
Hampus Borg, Fagersanna
Tel 070-712 33 41
930518habo@gmail.com

Ersättare & Webbansvarig
Björn Restin, Nossebro.
Tel. 073-635 30 93
bjorn.restin@gmail.com
webmaster@vsf.nu

Ersättare
Ola Wirtberg, Lerdala
Tel. 0708-55 88 23
ola.wirtberg@telia.com

Försäkringsansvarig
Anders Utter, Alingsås
Tel. 070-606 20 12
anders.utter@telia.com
Kontakta i första hand via mejl

Valberedningens sammank.
Mikael Pettersson, Ekedalen, Tidaholm
Tel 076-225 44 88
mikael.ambrosius@hotmail.com

Förbundets hemsida
http://www.vsf.nu
Besök även vår Facebooksida!

Kallelse till årsmöte för Västergötlands Spelmansförbund

Ett annorlunda årsmöte den 27 mars

I år kan vi inte hålla ett vanligt årsmöte på grund av den pågående pandemin. I stället kommer vi att genomföra ett årsmöte via poströstning. De enda som fysiskt träffas i samband med vårt årsmöte är fyra personer: ordförande, sekreterare, två protokolljusterare samt två rösträknare. Protokolljusterare och rösträknare är samma personer därav bara fyra personer. Dessa fyra personer har vi redan utsett med hjälp av valberedningen.

Som medlem kommer du att få ett brev innehållandes:

- Kallelse till årsmöte
- Röstsedel. På röstsedeln är en rad frågor rödmarkerade, de är inte valbara men på övriga ska du välja Ja, Nej eller Avstår. Skall undertecknas på sist sidan för att vara giltig.
- Ett frankerat svarskuvert.
- Faktura för medlemsavgift 2021. Avgiften är 0 kr för hedersmedlemmar och de som gick Sjövik 2019, 150 kr för ungdomar t.o.m 18 år och 350 kr för övriga. Är du osäker på vad du ska betala, eller om du redan har betalt, hör av dig till Anders B, kassor@vsf.nu så rätar han ut eventuella frågetecken.

Alla handlingar inför årsmötet, ekonomi, motioner mm, kommer att finnas att ladda ner på vår hemsida vsf.nu Skulle det vara så att du inte kan ladda ner dem så hör du av dig till Per Oldberg 070 - 273 83 63 eller ordforande@vsf.nu så skickas de med vanlig post.

Rösterna skall var inne före kl. 10.00 den 27 mars.
Det går även att scanna av röstsedlarna och skicka in per E-post till kassor@vsf.nu

Styrelsen

Inställd kurs!

Tyvärr måste vi meddela att årets kurs på Vara Folkhögskola är inställd på grund av den pågående Corona pandemin.
Vi tar nya tag och hälsar er välkomna till kurs helgen vecka 6 2022.

Styrelsen

Styrelsen påminner om
Stöd Nils Erikssons Minnesfond

Fonden är instiftad i första hand i syfte att främja och bevara gehörstradition efter Nils Eriksson och Emil Andersson i Skogstorp, samt i andra hand att uppmuntra spelmän som på ett stiltroget sätt för äldre spelmäns västgötska låttradition och spelsätt vidare.
Du kan stödja denna fond genom en gåva, som sätts in på förbundets bankgiro 5949-4591 och med rubriken Nils Erikssons Minnesfond. Förbundet sänder därefter ett tackbrev till givaren.

Inte precis en årskrönika, men ändå...

sammanställt av *Michael Eriksson*

Det finns mycket att säga om pandemins (första) år 2020 vad gäller spelmansrörelsen i stort och som förbunds- och föreningsverksamhet. För att inte tala om alla de frilansande artister som vi har i förbundet. Det är sällan vi skriver något specifikt kring deras verksamheter eller arbetssituationer, vilket vi som redaktion skulle välkomna. Vi vet ju att oändlig många fått ställa in sina gig, vissa fått sälja av instrument, sätta sig i mer skuld än vad som var rimligt tidigare. Är den tid tillbaka då artisteriet blir förvisat till gator och torg, och att en får springa omkring med mössan i hand för att få några ynka kronor swishade för att säkra sin överlevnad? In med fiolen på pantbanken för att inte svälta ihjäl? Tanken är inte långsökt. Så har många musikanter haft det genom tiderna. Kriser har det varit förr, det är bara så att ”vi” varit ordentligt befriade från det sedan åtminstone typ 30-talet, och det vi inte själva levt igenom glömmer vi snabbt.

Ja vad händer med kreativiteten ute i stugorna, under en så lång isolering som jag tycker vi utsatts för nu? Det är som jag brukar säga ”olika” allt från att gå under, till att tänka att ”nöden är uppfinningarnas moder” och lyfta näsan över skärmen. I nummer 3-20 av VS kunde vi läsa om flera kreativa lösningar, men sedan kom det en vinter, och utökande restriktioner.

Jag pratade lite med Jenny Gustafsson om temat, så här är det läge att hon får komma med ett inlägg.

I väntan på bättre tider

Jag fick frågan om jag kunde tänka mig att skriva några rader om kreativitet i pandemitider och min första tanke var att skicka en dikt som svar, en dikt som har varit (och är) en inspiration för mig under denna instängda period. Dikten som jag trodde var skriven av Kathleen O´Meara alias Grace Ramsay (1839–1888) visade sig vara nyskriven och inget man får lov att publicera hur som helst. Om du blir nyfiken kan du googla ”And people stayed at home” så dyker den upp. Dikten sägs (i och för sig på Wikipedia) vara skriven 1869 och *det* väckte några tankar hos mig. År 1869 var Carl Aron Hakberg 13 år, Johan Albert Pettersson 16 år, Johannes Öst 43 år, Edvard Johnsson 22 år, urmakarn Carl Johan Andersson var 23 år och hade just flyttat till Hudene och Anna Britta Jonasdotter var 47 år och i full gång med att tralla sin åttaårige son Johannes Magnusson full av låtar. Jag tvivlar på att dessa spelmän hängde med på den utländska poesifronten, men något som de blev tvungna att hänga med på, 51 år senare (de som fortfarande var i livet), det var spanska sjukan. Vad gjorde de hösten 1918 när spanska sjukan härjade som värst i Sverige? Kanske de stängde in sig och spelade fiol, och kom ut på andra sidan med en hel drös låtar? Det är iallafall min intention.

Men jag undrar vidare hur förbundets ungdomsverksamhet har påverkats av pandemin.

Otaliga är de spelträffar och roligheter som ställts in under 2020, möten har fått avklaras digitalt, planering fått hänga i luften och kurser skjutas på framtiden. Sjövikskursen ”Låtar på västgötska” har varit igång sedan 1986 och är en av förbundets viktigaste verksamheter. Kursen samlar årligen runt 50 ungdomar under sista veckan i juli för att, som titeln avslöjar, ägna sig åt västgötskt låtspel. Det var ett tungt beslut att ställa in kursen, men att stå som arrangör för en kurs som samlar människor från spridda håll mitt under en pandemi var inte ett alternativ för Västergötlands spelmansförbund. Men den första januari öppnades anmälan till Sjövikskursen 2021 och minuterna efter midnatt tickade anmälningarna in i en strid ström, det lovar gott inför framtiden. En annan verksamhet som förbundet, tillsammans med Bohusläns och Dalslands spelmansförbund i Folkmusik i Väst, står bakom är Västra Låtverkstan. Med inställd turné och inställda sommarspelningar i bagaget startades i höst en ny säsong. Med flera nya deltagare, nya låtar och fullt av spelglädje hann Västra låtverkstan genomföra en första rephelg innan andra vågen kom och allt blev digitalt. Planen framöver är att genomföra resterande rephelger digitalt om det inte går att träffas fysiskt. Västra låtverkstan planerar både vårturné och spridda sommarspelningar.

Västra Låtverkstan goes digital

Jag fick som journalist för VS förmånen att delta på en av deras övningar, alltså titta in på ett Zoom-möte. Jenny Gustafsson och Anders Ådin gjorde kursen från Simonsgården i Ornunga, detta härliga ställe som blivit hemmaplan för Västra Låtverkstan.

Jag bad Jenny och Anders berätta lite om kursens upplägg och hur de löst det tekniska.

”Det är definitivt en utmaning att få till en bra digital rephelg, det hjälper att vi lärare är på plats tillsammans, då får vi lite svängrum och energi i både musiken och i pratet. Vi har lagt mycket tid på att få till bra ljudkvalitet, detta är ju nytt för oss så det tog lite tid att koppla upp allt. Men vi har fått bra hjälp av en ljudtekniker-vän och av Per Oldberg som är en klippa på Zoom. Sen gäller det ju att mottagaren har bra internetuppkoppling för att kunna ta emot det fina ljudet. Helgens undervisning bygger på att memorera arrangemang, nöta svåra ställen och lära lite nytt, vi kompletterar Zoomundervisningen med ljud- och filminspelningar via en youtubelänk. Många av deltagarna har ju vanan inne när det gäller digitalundervisning, men det har inte vi lärare. Vi märker att koncentrationen tar slut fortare framför skärmen och man lätt blir frustrerad av att inte kunna spela tillsammans som vanligt, det är tröttande att inte känna samspelet. Det hela kräver en annan förberedelse. Det har varit viktigt för oss att göra det bästa av situationen och känna att vi är igång, trots allt. Vi lär oss mycket av eleverna som är bra på att ge feedback, det hjälper oss att forma eventuella framtida digitalrep. Vi har varvat undervisningen med yoga-pass, haft en gästkonsert med Richard Burgess och på lördagskvällen en konsert där ungdomarna spelade för varandra. Det var en massa bra musicerande och många egenkomponerade låtar, så himla kul att få ta del av!”

Så vad tyckte ungdomarna? Jag har frågat ett par av dem!

Siri Eigard är från Brännö och spelar fiol. Hon har varken varit på Sjövikskurserna eller VLV tidigare men spelat i en grupp som hette Göteborgs Ungdoms Stråk (GUS). Hon kom in i VLV via andra spelkompisar som var med på Sjövik eller VLV tidigare.

Siri tycker att den digitala tekniken fungerat ganska bra. ”-Och vad gäller kommunikationen så blev den bättre och bättre efter hand. En växte med vanan. Det gick att koncentrera sig ungefär som vanligt, men den stora skillnaden var att den mattades ut under dagen till viss skillnad från vid en kurs IRL.” Men Siri hade lite

vana från andra sammanhang. Utbytet till andra deltagare blev inte särskilt stort, men Siri tycker det var kul att kunna se dem på skärmen. ”-Att inte få känna in och vara tillsammans i ögonblickets närvaro, och allt snack i pauser som brukar tillföra så mycket, det fans ju inte nu.” Hur blir det med kontakten till lärarna undrar jag? ”-Så klart blir en skillnad. När man ses live så ser och hör de ju oss och kan rikta in sig på saker som det behöver jobbas med. Digitalt blir det mer allmänt riktat, men den allmänna responsen var ändå bra”.

Sannolikt blir det fler digitala kurser i framtiden säger jag. Vad tror du skulle kunna göra dem bättre? ”-Som med allt annat så tror jag det handlar om övning. Alla grupper som nu möts digitalt ser olika ut så jag tror att en får anpassa sig efter sammanhanget. Men en sak som alltid är viktigt är att få in det mänskliga mötet på nåt plan ändå. Att känna att det sitter levande individer på andra sidan skärmen och det tycker jag att Jenny och Anders lyckades väldigt bra med. De hade en dialog med oss genom att ställa frågor och jag tror att det hjälpte att de var två, att vi hörde deras samtal även om vi inte kunde vara där fysiskt.”

Moa Gren spelar blockflöjter. Hon bor numera i Borås och berättar att hon gick med i Borås Spelmanslag i somras. Dessförinnan var hon med i Inger Johanssons Låtgruppen i Alingsås, som bl a brukar spela vid Lygnaredsträffarna. Moa har deltagit vid Sjövikskurserna under 4 år i rad och nu varit med 2 år i VLV. I musiksammanhang är det första gången hon möts så här över nätet. ”-Det fungerade faktiskt över förväntan för mig men jag vet att det har strulat lite för de andra när det kommer till samspelet mellan ljud och bild. Tricket är nog att jag som flöjtspelare inte behöver förlitar mig lika mycket på den visuella i utlärningen. Koncentrationen blev något sämre och man blir lite trött i huvudet av att titta på en skärm.” Hur blir utbytet med de andra deltagarna? ”-Det blir också begränsat för vi hade för det mesta micarna avstängda. Men det var trevligt på kvällen när vi höll små miniuppvisningar för varandra”.

Kontakten med lärarna blev totalt annorlunda med Zoom versus live berättar Moa. ”-Vi deltagare kunde höra ledarna men när vi spelade kunde ledarna inte höra oss så responsen var begränsad. I vanliga fall tar vi om sakerna många fler gånger för att öva på detaljer men nu var det mest genomkörningar av låtarna.”

Sannolikt blir det mer digitala kurser i framtiden. Vad skulle kunna göra dem bättre undrar jag?

”-Jag tycker ändå att det mesta har fungerat väldigt bra. Eftersom hjärnan blir så trött av skärmen så kanske det vore en bra idé med att köra kortare men intensivare pass så att man inte sitter still alltför länge. Det är jättekul att det ändå har gått och lösa digitalt på ett så bra sätt för alternativet hade ju varit att inte träffas alls. Jag tror att det är många vars speltillfällen har minskat mycket under det här året och liksom jag saknar det. Då kan detta vara en bra och smittsäker kompromiss även om vi alla håller tummarna för att detta snart ska vara över så att vi kan träffas ”på riktigt” igen.” Tack Siri och Moa!

Flera innovativa exempel!

Från Lars Persgren kommer här en artikel om hur den bristande sociala spelkontakten värkte fram ett digitalt nätverk.

Coronakapellet!

Det har inte hållits så många spelträffar under 2020. Därför väcktes idén av några spelkompisar, Ingela Schroderus och Björn Ek, om att göra en Coronasäker spelträff. Ingela gjorde en inspelning på Axels polka av Axel Andersson Nyköping, och skickade den till Björn som nappade på låten, och med den bjöd dom in till en ”spelträff”. Kapellet består av Ingela och Björn samt Ann Blomqvist, Anni Olofsson, Edit Handberg, Dan Sjöstedt, Steinar Kristofferssen, Torbjörn Olofsson och Lars Persgren. Björn skickade Ingelas inspelning till oss övriga, vi lyssnade och spelade in oss själva, skickade våra bidrag till Björn, som gjorde ett jättejobb med att foga samman oss bildligt och ljudligt. Resultatet kan avnjutas på Youtube ”Durspel Coronakapellet ”.
Håll öron och ögon öppna, mer är på gång!
Vid pennan *Lars Persgren*

Laget som föll på mållinjen! Eller?

Borås Folkhögskola kontaktade mej under hösten för en spelning. Då Borås spelmanslag just då inte kunde ta den pga ”corona-oron” så försökte jag starta ett projekt med max 8 fristående spelmän, kompisar, för giget. Idén var att vi var och en kunde ta ansvar för att själv stå på scenen och framföra något, men gärna i konstelationer med de andra, samt att giget inte krävde föregående samövning. Och vi kallade projektet för ”Fria Folkmusikanter” just för att vi inte tillhörde någon grupp. Och jo! Det funkade! En affisch gjordes! Men, neeej. Det sket sej. Reglerna snävades åt. Men kanske kommer vi igen, och det blev ju i alla fall en affisch!

Redaktionens medarbetare Kristin har nu i nio år drivit en folkvisejulkalender på Facebook. Denna fick nog ett extra genomslag i år tror jag. Kristin berättar att hon nu samlat har närmare 200 visor. Men en folkvisekalender för 2021 producerades, till förbeställning, som hon här själv presenterar lite närmare:

Det har varit ett tråkigt folkmusikår.

Nästan alla spelningar har varit inställda och det har funnits gott om tid över till annat, men med tid kommer kreativitet och en vilja att hitta andra vägar och lösningar. Jag älskar visor och framförallt de Västgötska folkvisorna. Det finaste med folkvisorna är att de är en del av vårt gemensamma kulturarv och något vi bär med oss tillsammans. Att sjunga tillsammans är roligt och endorfinhöjande men för att kunna göra det behöver vi gemensamma låtar. Nog har vi många låtar vi kan sjunga ihop men handen på hjärtat så är det väl alltid roligt att lära sig en visa till och en till… Med det i tanken och med bakgrund i att viskurser och visstugor i hela landet ställdes in föddes en tanke på en väggalmanacka med folkvisor. Tänk att varje månad ha en ny visa på väggen redo att tränga sig in i huvudet och bli en del av repertoaren. Jag tog kontakt med ytterligare elva vissångare samt studio 1583 för layout m.m. Tillsammans skapade vi en väggalmanacka med folkvisor för 2021. 12 folkvisor

från Kaunisvaara i norr till Blekinge i söder. Redan nu börjar planerna för en väggalmanacka med folkvisor för 2022. Den kommer att finnas att beställa från oktober 2021. De som var med i Väggalmanackan i år var: Sunniva Abelli, Kristin Svensson, Emma Björling, Monica Söderberg, Astrid Selling, Brita Björs, Anders Larsson, Marie Länne Persson, Eva Rune, Mirja Palo, Sofia Lilja och Susanne Lind samt Johan Lundberg på Studio 1583.
Kristin Svensson

Jag säger bara - Olof Bergström, och Sexdrega!

Ungefär som Kristins viskalender, lade Olof ut på Facebook en suveränt levererad låtkalender med just Sexdregalåtar. Det finns ju några hundra låtar att välja på, såatte... Jag ringde upp Olof för en intervju!

Olof kommer från Mölnlycke och studerar f.n. vid Lunnevads Folkhögskola utanför Linköping.

”-Tanken på att spela in Sexdregalåtarna kom när jag just hade flyttat och var på skolan. Jag började spela igenom ganska många av dem och i november slog det mig att det vore kul att göra en kalender. Det är häftiga låtar och okända för många.”

Olof vet inte just nu hur många visningar som skett. Studierna på folkhögskolan är med inriktning folkmusik, men där finns även mot jazz och klassisk, under det estetiska programmet. Kursen är på ett par år berättar han. ”Det funkar ganska bra på skolan trotts coronan. En får hålla avstånd osv och alla är kvar på skolan” säger Olof.

Vad fick in ditt intresse på folkmusiken? ”Det var dels att pappa spelade gitarr å flöjt och då lite svensk- men mer irländsk

folkmusik. Och så hade jag en morbror som spelade fiol och det tyckte jag var häftigt. Och på kulturskolan i Mölnlycke var det en ”prövapådag” och fiolläraren var jättetrevlig. Där fick jag spela för Lars Broman och Göran Premberg så då blev det mycket folkmusik och jag gillade spela efter gehör mer än noter.” Du måste vara flink på noter ändå Olof? ”Ja, jag har kanske bivit det efter hand.” Vad är dina planer framöver? ”Jag vill ju fortsätta spela, exakt vad vet jag inte men målet nu är att söka till musikhögskolan i Stockholm men jag vet inte om jag söker dit nu eller fortsätta ett år till på Lunnevad. Musiken är riktningen, före något annat.” Tidigare har Olof varit med några år vid Sjövikskurserna och i Västra Låtverkstan. På gymnasiet, Hvitfeltska hade han Jenny Gustafsson som lärare. Några andra sammanhang att spela i är det inte för närvarande säger Olof.

Har du inte funderat på att göra en cd undrar jag? ”Haha, oj, det hade varit väldigt kul att göra det någon gång, men om det blir av så kommer jag definitivt överväga att göra en Sexdregaskiva. Jag är verkligen fascinerad av äldre spelmansmusik. Det är så spännande hur gränsen mellan folklig och klassisk musik blir suddigare ju längre bak i tiden man kommer. Så länge det är dansmusik så är det kul att spela”, avslutar Olof.

Mycket annat har ju hänt under hösten, och mycket har inte hänt. Men jag väljer att avsluta min lilla ”krönika” här. Och vi fyller nu på med evenemang som vi brukar ha under våren, varav några kanske blir, andra inte.

Michael Eriksson/tf. redaktör

Patreon med Västgötavisor

Vill du vara med och lära dig alla folkvisor som finns i hela världen, eller ja i hela västergötland?

I februari startar jag, tillsammans med min sambo, upp en patreon med västgötavisor. En visa varje vecka att lyssna på, lära sig och sjunga tillsammans. Jag ser fram emot ett projekt som kommer hålla på i många år och plocka upp många fina, roliga, finurliga och tänkvärda visor. Jag hoppas att du vill följa med och lära dig visorna tillsammans med mig. Beroende på vilken nivå man väljer så får man en film där visan sjungs, noter, historik och/eller blir inbjuden på en digital sångträff varje månad. Sök på patreon och fornfela så hittar du rätt.

Kristin Svensson
www.fornfela.se
+46703-428625

För aktuell information om verksamhet och annat om förbundet och dess historia gå in på vår hemsida:
www.vsf.nu
Där hittar du också äldre nummer av *Västgöta* spelmannen i PDF-format

Dags att förnya ditt medlemskap i Västergötlands Spelmansförbund 2021

Denna artikel i tidningen får fungera som en första uppmaning. Vi kommer att skicka ut avier tillsammans med poströsterna inför årsmötet. Det är vår förhoppning att du betalar din avgift när du läst detta. Glöm inte att meddela din nya adress när du flyttar.

Vi hoppas att du vill fortsätta stödja vårt arbete med **”att väcka och upprätthålla intresset och förståelsen för västgötsk folkmusik och visa”**, som det står i våra stadgar.

Det vi framför allt vill framhålla är vårt arbete med barn och unga, där Sjövikskursen är den främsta orsaken till den goda återväxten i föreningen. En kurs som blivit något av vårt signum och som är omtalad långt utanför Västergötland.

Andra ungdomssatsningar är workshops och föreställningar för barn på Ornunga-stämman samt kursen för barn på Varakursen. Där vi också har en vinterträff för de Sjövikare som gick Sjövikskursen sommaren innan.

Vi har även kurser och workshops för vuxna bland annat på folkhögskolorna i Vara och Axvall. Men även på Ornungastämman anordnar vi en spelkurs och några workshops för vuxna.

Varakursen är vårt till antalet deltagare största arrangemang med 160–180 deltagare och 17-18 lärare som ägnar en hel helg (alltid vecka 6) åt att fortbilda sig i främst västgötsk folkmusik/dans/visa, även om läraren styr innehållet med sina traditioner och tankar.

Allt det här och mycket därtill kan du läsa om i vår medlemstidning **Västgötaspelmannen** som kommer ut 3 ggr/år, varav ett dubbelnummer. Så vi hoppas att du vill fortsätta stödja oss genom att betala in 150/350 kr till bankgiro 5949 – 4591, eller Swish 123 268 01 63 ange att din insättning gäller medlemsavgiften.

Avgiften är 150 kronor till och med 18 år. 19 år och uppåt 350 kronor. Hedersmedlemmar är avgiftsbefriade. Även ungdomar vilka gått senaste kursen på Sjövik.

Vid årsskiftet hade vi 579 medlemmar. Vi hoppas få behålla ett högt medlemstal i fortsättningen. Vi hoppas att Corona pandemin inte ställer till allt för mycket problem under det kommande året.
Styrelsen

Tramporgeln i Västergötland

För cirka tjugo år sedan skrev jag två uppsatser i musikvetenskap om tramporgeln, den första som ett plötsligt infall av nostalgi och nyfikenhet. I samband med detta fick jag höra om Herrljungas rika klaviaturinstrumentproduktion och det ryktades om att kommunhuset hade källaren full av gamla orglar vilket föranledde mig att åka dit och titta på dessa. Tyvärr var instrumenten något kommunen ville bli av med, och tanken var att de eventuellt skulle hamna på Klaverens hus, en institution för forskning kring klaviaturinstrument men också ett slags museum, då låg det i Söderhamn men har sedan dess flyttat till Lövstabruk i Uppland. Hur det gick med dessa orglar har jag faktiskt ingen aning om men följande text kommer att handla om dessa orglar innan de hamnade i kommunhuset i Herrljunga, det vill säga den västgötska tramporgelns historia och tanken var att se huruvida instrumentet gick att hitta i den folkliga musiken i landskapet.

Gellerman och tramporgeln i USA och Västergötland

Utbudet av böcker om tramporgeln är högst begränsat. Den viktigaste litteraturen, och nästan den enda, skrevs av amerikanen Robert F. Gellerman. Hans mest kända bok är The reed organ atlas, en bok som innehåller korta beskrivningar av all världens orgelproducenter, inklusive några i Västergötland. Gellerman arbetade med en tredje utgåva men tyvärr hann den aldrig bli färdig, Gellerman avled 2011, 83 år gammal. Hans näst mest populära bok heter The American Reed Organ och är en utomordentligt trevlig bok om tramporgeln sedd ur alla aspekter. Från orgelnoter via ritningar på orgelpallar till serier om orglar och naturligtvis flera kapitel om orgelns historia.

Vad har då Gellerman med Västergötland att göra? Kanske inte mycket men utan den amerikanska orgeln ingen tramporgeltillverkning i Herrljunga. De första tramporglarna som producerades var av tryckluftstyp, en konstruktion som numera mest används i klassisk musik eftersom det tekniskt sett är en mer avancerad typ av orgel. Men så småningom konstruerades en orgel av sugluftstyp och det var framför allt amerikanarna som utvecklade denna, den var mer lättbyggd och därmed billigare. Av denna anledning reste flera svenska orgelproducenter till USA för att jobba i orgelindustrin. Detta gjorde både Rålin i Åmål och Benson i Hässleholm, kanhända även tillverkare i Västergötland, vilka framförallt fanns i Herrljunga, men även i Skövde. Den mest kända orgeltillverkaren Östlind&Almqvist byggde orglarna i Arvika men hade kontor i Göteborg. Mest produktiv av de västgötska orgelproducenterna var troligen Carl Bernhard Pettersson, född i Skövde men med orgeltillverkning i Herrljunga, om vilken man kan läsa i Lennart Janssons När tonen kom från Herrljunga – Orgel- och pianoindustrin i Herrljunga 1898 - 1980-talet.

Kennemark & Co

Den stora frågan, åtminstone i detta sällskap, är huruvida de västgötska orglarna användes i folkmusiken. Det är inte helt lätt att veta, men längre norrut är instrumentet välkänt i folkmusiken, kända tramporgelkompare är klaviaturspelarna i J.P. Nyströms och Norrbottens järn. Västergötland hade en motsvarighet i Forsmark tre, där Hans Kennemark spelade fiol och brodern Harald stod för tramporgelspelet. I Institutet för språk och folkminnens (Isof) samlingar från Hitta folkmusiken-projektet finns enstaka inspelningar på tramporgel, en fantastiskt falsk version av Brahms vaggvisa, några låtar med Henning Spångberg, Familjen Nykvist i Söne, och diverse andra enstaka inspelningar, de flesta högst historiskt värdefulla. I Undenäs finns sommartid schweizaren Ueli Leuthold som ser som sin livsuppgift att sprida svensk folkmusik i Schweiz, på tramporgel och nyckelharpa. Som alla vet är gränsen för vad som är folkmusik oklar men intrycket av repertoaren i arkivets databas är att den är högst folklig, den innehåller allt från Brahms till Berghagen, via psalmer och rena danslåtar. När det gäller de sistnämnda genrerna blandades de friskt av den i Västergötland kanske störste tramporganisten av alla, Aron Johansson.

Aron Johansson

Aron gick även under namnet Gryt-Aron och ibland Spel-Aron. Violinisten Rebecka Westin har skrivit en uppsats om honom när hon gick på Sjövik, en aningen kort men mycket givande biografi över Aron och i Isofs arkiv finns en inspelning där Harry Ljung och Tore Johansson spelar upp några låtar med honom, och berättar. Det finns även flera inspelningar där Sven-Ingvar Heij tolkar Aron Johansson, på sitt oefterhärmliga sätt. Aron föddes 1889 utanför Floby men flyttade med föräldrar och syskon till Gryten i Edsvära 1892. Pappan, liksom en bror, var också spelman. Aron gifte sig 1919 men var att döma av Westins uppsats sällan hemma, han var mest ute och spelade i olika sammanhang, framförallt i de kyrkliga. Arons instrument var fiolen, han levde under en tid då instrumentet inte sågs med blida ögon i kyrkor och missionshus men då många spelmän i dessa sammanhang slutade spela fiol fortsatte Aron men kompletterade musicerandet med att sjunga andliga sånger till eget fiolkomp. Han började så småningom även spela tramporgel och hans spelstil där är minst sagt intensiv. Rebecka Westin berättar i sin uppsats att det sägs att Aron spelade orgel stående och trampade på båda tramporna med en fot. Det berättas om en gång då han prövade en ny orgel i Ullene att han spelade så intensivt att tramporgeln började röra sig, gunga fram och tillbaka och var nära att trilla av podiet den stod på, då några som var med i sista stund lyckades hindra orgeln från att välta.

Sammanfattning

En slutsats man kan dra av den västgötska tramporgelns historia, produktionen och musicerandet är att det är svårt att dra några slutsatser. Det spelades tramporgel i hemmen och i kyrkorna, i visor, folkmusik och andliga sånger. Det är emellertid i princip helt omöjligt att hitta en skiva med andliga sånger på tramporgel, däremot är instrumentet flitigt använt och utgivet på fonogram i olika andra genrer. Instrumentets stora begränsning är att den inte är lätt att transportera, och få spelställen har en tramporgel att tillgå, men intresset för nykonstruktion av portabla instrument, och för tramporglar i allmänhet gör att det förmodligen går en ljus framtid till mötes även inom folkmusiken i Västergötland.

Bengt Edqvist
Musiketnolog på Institutet för språk och folkminnen (Isof) Göteborg.

Fotografen ”Gustaf i Kroken”, Gustaf Andersson f. 1884 i Kroken Skattebacken, Bärebergs socken, Essunga kommun. Gustaf var även fiolspelman och -byggare. På bilden tycks han spela Herrgårdsvalsen och bakom dessa noter ses Lundbyvalsen, även känd som Norska valsen. Det är låtar som vanligtvis hör till dragspelsrepertoaren. Bilden tillhör Västergötlands museum. Foto: Gustaf Andersson/Västergötlands museum.

Sveriges spelmäns riksförbunds digitala höstmöte.

Sveriges spelmäns riksförbund (SSR) kallade till höstmöte via Zoom. Mötet leddes av Anna Lindblad och Patrik Andersson Tidman. Medverkade gjorde även Peter Ahlbom, redaktör Spelmannen och Lisa Chambers, föreningsvald revisor. Ett tiotal förbund fanns med på mötet. Efter en kort presentation av deltagarna började diskussionerna och idéutbytena.

Syftet med ett spelmansförbund

Det som togs upp var bland annat om namnet är avskräckande, vikten av att synas utåt. Samarbete med andra organisationer, bra lokaler, verksamhet för olika åldrar. Örebro kommer att ordna Kollo på nätet. Vår revisor Lisa påpekade att SSR:s bidrag från statliga myndigheter påverkas av vårt medlemsantal.

Det finns många unga arrangörer av olika folkmusikevenemang. Tar vi tillvara på deras kunskaper? Använder vi oss av de kunskaper som finns i andra organisationer? Utbildningar är en bra bas för rekryteringar till vår verksamhet. Vikten av att ha med ungdom både i styrelser och valberedning påtalades.

Det efterlystes ett bättre utbyte av information mellan SSR:s styrelse och de lokala förbunden. Även att valberedningen har en strategi, när det gäller SSR:s styrelsesammansättning.

Tillväxt och rekrytering av nya medlemmar

Små saker gör att medlemmar stannar kvar. Avgiftens storlek har betydelse och vad man får för den. Hur lockar man till sig de som spelar, men inte är med i något förbund? En tidning/hemsida hjälper. Ordna spelträffar, skapa tillfälliga spelmanslag.
Arbeta med andra kulturer/musikgenrer, samarbeta med musikskolor/kulturskolor.

Ekonomi

Alla förbund har ju medlemsavgifter. Utöver detta söker man och får bidrag från bland annat; Regionbidrag, lokala sparbanker, sponsorer, projektmedel, fonder, studieförbund. Sälja annonser i lokal förbundstidning.

Många förbund följer SSR:s höjningar av avgifter och gör motsvarande justeringar. Det gäller att SSR har en framförhållning så att förbunden kan ta höjd för kommande höjningar.

Det föreslogs att skapa en lista på lämpliga fonder att söka pengar ur. Denna läggs sedan ut på SSR:s hemsida. Gäller att först ha en bra ide, sedan skaffa ekonomi till denna.

Covid 19

Många arrangemang har ställts in eller gjorts i en annan form. Många möten och kurser i digital form. Önskemål om en stor träff/fest när Covid 19 har släppt sitt grepp. Många planerar för verksamhet och hoppas den går att genomföra.

Övrigt

Det framfördes en idé att SSR fortsätter ordna små Zoom träffar med olika teman om intresse finns. Administration, mediahantering, kompetensutveckling var några förslag. Bjuda in en representant för SSR på det lokala förbundets styrelsemöte. Allt för att känna mer delaktighet.

Det finns en FB grupp för förbundens ordförande.

Anders Brissman
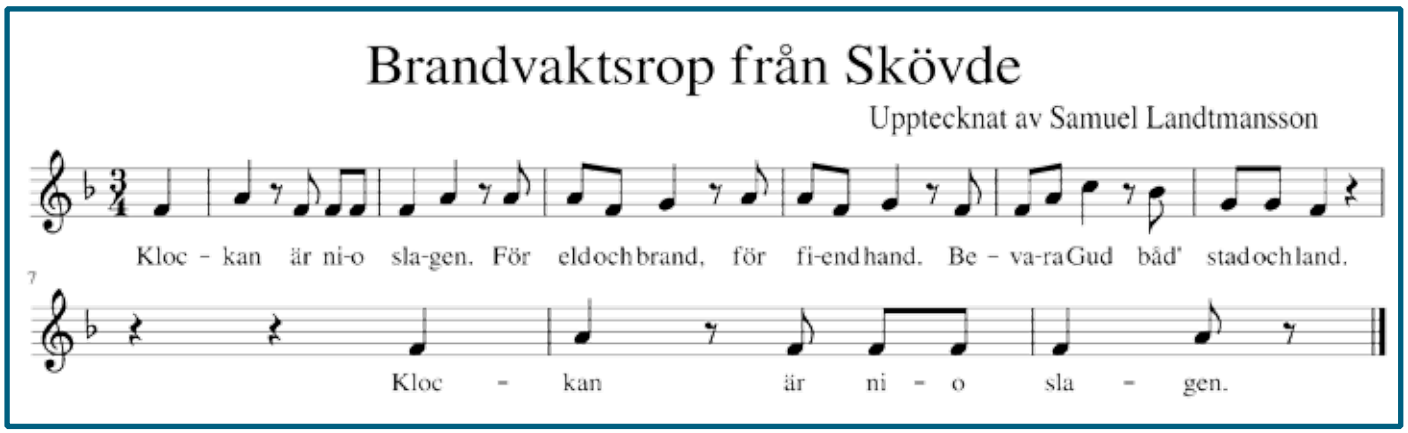
Visan är upptecknad av Samuel Landtmansson och finns med i Folkmusik i Västergötland (s.59) utgivet 1911, Landtmansson-samlingen (s.39) utgiven 1999 av Västergötlands spelmansförbund samt i Folklåtar från Västergötland samlade av Filip Engkvist (låt 226). I Landtmanssons uppteckningar finns ingen text, det finns det däremot hos Filip och det är den som är med här ovan. Filip Engkvist berättar också mer om Nattväktarna i just Skövde. Nattväktarna var polisens ersättare under natten och varje timma mellan 22.00 på kvällen till 03.00 på morgon ropade de ut vad klockan var och att staden var fri från eld och fiender. Den mest kände av Skövdes nattväktare var J. Larsson, kallad "Pus i Prästgårn" Han var född 1771, kom till Skövde 1791 och blev ringkarl och nattväktare 1809. Något han fortsatte med i 38 år. Under 30 av de åren sägs han ha haft samma kläder bestående av en stor tovad hatt, grå och lång vadmalsrock och knäbyxor med dörjläderskor med blanka spännen över vristen. Han bar också med sig "Korsgeväret" ett vapen som användes för att hålla kvar bråkmakare. För den som vill kika närmare på Pus så finns han genom kyrkoherde Grenanders försorg avbildad och bevarad på Skövde museum.

Brandvaktsrop är ett gammalt och internationellt fenomen. I Frankrike går det att spåra bruket brandvaktsrop tillbaka till medeltiden. I modern tid kan vi höra brandvaktsrop i Disneys Robin Hood från de båda vaktande gamarna Dum och Dumdum. Att ropen fick melodier kan ses som en naturlig följd av att samma sak ropas gång på gång. Tillslut formar språkmelodin om det från recitativ till en sjungen melodi. Landtmansson skriver så här om brandvaktsrop: "De tider äro nu gångna, då de fredliga invånarna i våra gamla städer eller byar, om de någon gång låga vakna om natten, kunde få höra nattväktarens "rop" då han gick genom de trånga och krokiga gatorna: "Klockan är elva slagen; för eld och brand och fiendens hand bevara Gud både stad och land!" Våra dagars ordnade polisväsen och bättre gatubelysning, naturligtvis också ett bristande sinne för det stämningsrik i mången gammal ärevördig sed och vår nyktra - och tråkiga - "praktiskhet" ha gjort att också detta gamla vackra bruk från mera patriarkaliska tider blifvit bortlagda"

Kristin Svensson

Sätt ditt avtryck på tidningen!

Redaktionen vill ha bilder och reportage till nästa tidning!

Nyckelharpan – ett unikt svenskt kulturarv

en bokrecension av Håkan Elwér

Nyckelharpsbyggaren och entusiasten Esbjörn Hogmark har skrivet en fantastisk bok om den svenska nyckelharpan. Boken är mycket imponerande. Närmare 500 sidor i stor bibliofilupplaga och med tusentals färgbilder. Detta imponerande bokverk väger 2,5 kg är således tyngre än en nyckelharpa.

Nyckelharpans historia

Nyckelharpan är ett mycket gammalt instrument. Harpan finns avbildad på kyrkomålningar i Uppland som kan dateras till 1350. Instrumentet har genom seklerna funnits i varierande omfattning framför allt i Upplandsregionen. På 1950-talet fanns det väldigt få som trakterade instrumentet och bara ett fåtal byggare. Att nyckelharpan överlevde berodde framför allt på en man nämligen Eric Sahlström. Denna man var dels mycket skicklig på att spela nyckelharpa, dels en entusiastisk byggare av harpor. Eric Sahlström var den som utvecklade den moderna kromatiska nyckelharpan. På denna harpa kunde man spela låtar i alla tonarter. På 1970-talet kom sedan folkmusikvågen. Nu blev det stort intresse för nyckelharpan och byggcirklar och byggkurser startade i hela landet. Den moderna kromatiska nyckelharpan efter Sahlströms modell blev mycket populär.

Något om författaren

Esbjörn Hogmark är en man som kommer från nyckelharpans hembygd i norra Uppland. Esbjörn började intressera sig för harpan på 70-talet och tog kontakt med och blev elev hos Eric Sahlström. Intresset hos Esbjörn blev så stort att han sade upp sig från ett karriärjobb som civilingenjör inom industrin och satsade istället på att spela och framförallt bygga nyckelharpor. På grund av sitt stora engagemang och flit utvecklades Esbjörn Hogmark till att bli en av landets bästa och mest efterfrågade nyckelharpsbyggare. Nu har han gett ut denna mycket förnämliga bok som beskriver dels harpans historia, dels byggprocessen det vill säga hur man bygger en harpa. Esbjörn har varit studieledare för ett antal byggkurser genom åren och aktiv bland annat som domare vid bedömning av nybyggda harpor på den årliga spelmanträffen i Österbybruk.

Österbybruk

1967 skrev Jan Ling sin doktorsavhandling om nyckelharpan och 1975 ägde den första nyckelharpsstämman i Österbybruk rum. Denna stämma i Österbybruk har sedan kommit att bli nyckelharpans Mecka. Ett mycket populärt inslag är den årliga bedömningen av nybyggda nyckelharpor av en kvalificerad jury.

Boken är den mest omfattande av all litteratur om nyckelharpan och behöver inte sträckläsas utan kan ses som ett litet uppslagsverk till nyckelharpans förtrollade värld. Boken berättar också om nyckelharpans internationella utveckling och innehåller ett fantastiskt bildmaterial med flera tusen färgbilder. Denna bok bör snarast införskaffas av alla som är intresserade av det genuint svenska instrumentet nyckelharpa.

Håkan Elwér

Hans Gille leder spelet i Österbybruk. Hans Gille, spelman och byggare var en av förgrundsgestalterna i den nyckelharpans popularitet och utveckling.

Hyllningskonsert till Heij

Den 3 juni 2021 skulle spelmannen Sven Ingvar Heij ha fyllt 100 år. Detta kommer att uppmärksammas i en hyllningskonsert med lärarna på Sjövikskursen och inbjudna gäster. Sven Ingvar var mån om återväxten i spelmansleden och var därför en återkommande gäst på kursen där han generöst bjöd på sin sång, musik och berättelser.

Mer information finner du efterhand på VSFs hemsida och på sociala medier.

Bäste läsare!

Till nästa

Västgöta spelmannen,

Nr 2-2021

Vi önskar få in text- och bildbidrag från ordförande eller spelledare i de olika spelmanslagen i regionen. Info om ert lag. Om hur ni hanterar pandemin, tankar om det och hur ni håller igång era medlemmar, verksamheter etc.

Era bidrag vill vi gärna ha mejlade till redaktionen senast den 23 april på adressen **redaktion@vsf.nu.**

Kalendariet i nr 2 sträcker sig mellan vecka 23 till vecka 42, har ni aktiviteter ni vill delge tidningens läsare så använd detta forum att sprida informationen.

Sänd dina texter i Wordformat. Redigera inte in bilder i texten utan bilder för sig.

Redaktionen måste få lägga layouten utifrån helhetens förutsättningar.

En decimeter spalttext är ca 1000 tecken inklusive mellanslag, så det är lätt att beräkna utrymmet.

Bilder skall sändas till samma adress, tydligt angivet till vilken artikel, fotografens namn osv.

Bilder bör vara i JPG-, EPS- eller TIFF-format, upplösta i minst 300 dpi.

Tag gärna kontakt tidigt med någon i redaktionen om tankarna på din artikel, annons e d.

Folkfest Ulricehamn2021

Folkfesten i Ulricehamn har nu under flera år varit ett stadigt evenemang, annorlunda än de traditionella stämmorna vi brukar åka på.

Jag kontaktade **Anna Mogren** med några frågor om - Folkfesten 2021. Vad blir det nu? Har du något alternativ, tankar eller planer?

"Folkfest Ulricehamn är ett alldeles fantastiskt koncept som vuxit fram, utvecklats och blivit en uppgraderad version av sig själv från år till år. 2020 gick spelkvällen av stapeln den allra sista fredagskvällen innan restriktionerna kom. Jag fattade inte alls hur allvarligt det var då, det gjorde nog ingen av oss. Jag är så tacksam att ingen Covid spreds under kvällen, och att vi fick ha vår folkfest med buller och bång enligt plan. Men 2021 måste bli helt annorlunda. Vi har nog aldrig levt och spelat på liv och död så tydligt som nu. Av hänsyn och respekt mot varandra och musiken är det bara att acceptera omständigheterna och försöka se alternativa lösningar.

Folkfest Ulricehamn 2021 får leva i var och en av oss, en popup-festival närhelst en spelman tar ton! Kanske i ett buskspel i ditt eget villakvarter, i en carport, gånglåtar längs din gata, för förbipasserande i friluftsområdets elljusspår, kanske utanför köksfönstret hos någon som inte kan ta sig ut… Kanske i minusgrader med stela fingrar och intressant-stämt instrument, men med varm omtanke och spelglädje. Jag vill utmana till exklusiva buskspel där minsta lilla publik-öra värdesätts! För det är just MÖTET mellan spelman och mottagare som gör Folkfest Ulricehamn till vad det är. Begränsningar kan trigga kreativitet, alla idéer är värda att testas!

Utomhuskapellet "Kalla fingrar och varma hjärtan" är ett sådant initiativ. Vi (Jenny Gustafsson, Per Oldberg och jag) gjorde ett par akustiska utomhusturnéer i december med sång, två fioler och en

kontrabas. Vår målgrupp var personer i riskgrupp. Vi bara körde, inget rep. Jenny gjorde fina arrangemang och Per och jag preppade på var sitt håll. Och nog funkade det! I varsin bil körde vi mellan småskaliga säkra utomhusevenemang och enskilda brukares altaner. En annan dag var vi på ett äldreboende i Vårgårda, hos några privatpersoner, spelade till oss fin lunch på café med uteservering, och toppade med en kvartersturne längs Markusvägen i Ulricehamn. Det blev fantastiska möten och musikaliska äventyr för samtliga inblandade. Grannar och förbipasserande ska också räknas in i sammanhanget! Det kan bli en fortsättning..."

Hur har året i övrigt varit musikmässigt för dig?

"Det har krävts lite extra för att hålla igång speleriet på egen hand. Jenny Gustafssons digitala kurs i våras var ett bra sätt att utmana sig själv, och det var praktiskt att kunna delta i kursen på valfri plats och tid! Jag ser många fina inspirerande folkmusikaliska initiativ i sociala medier, men jag saknar stämmor, konserter och scener. Jag är inte vidare bra på självdisciplin och övande utan mål… Några utomhus-livespelningar har det blivit, främst med pop-/folk-/vis-projektet Emil & Folkfesten där Emil Gullhamn är Emil och jag är Folkfesten, men också några digitala konserter. Jag är också väldigt tacksam för min tjänst som musiklärare på Tingsholmsgymnasiet i Ulricehamn. Merparten av min musikaliska stimulans har jag fått tillsammans med mina elever i skolvardagen, alla möjliga genrer, jag upplever både musikalisk och ekonomisk trygghet där. Mina tankar går ofta till alla heltidsmusiker och kulturarbetare som fått hela tillvaron omkullvält av pandemin.

Nu hoppas jag att vaccineringen och vår-/sommarsäsongen ska komma med nya möjligheter till oss Folkfestare. När vi ses i stor skala igen skall vi känna oss säkra på att vi inte tar några onödiga risker. Jag tror att pandemin kommer att sätta sina spår i både vår musik och i vårt sätt att organisera oss. Det hör till traditioners och folkmusikens natur; den färgas av de människor och det samhälle som förvaltar den. Och vi traditionsbärare bär vår tradition i nöd och lust, vi kan liksom inte lägga av bara för att det inte är som förut. Med öppet sinne och egna initiativ får vi möta Folkfeståret 2021, jag ser fram emot ett inspirerande folkmusikaliskt år".

Tack Anna Mogren säger *Michael Eriksson*

Rolf Markusson 1944-2020

En spelman finns alltid kvar. En spelman lämnar musikaliska spår, musik som spelas av nya generationers spelmän. Låtar som följde med från Lappland till Västergötland. En lugn stilla polska som vi kallar "Favoriten". För att den är så bra, en favorit helt enkelt.

Den 14 sep 2020 somnade nyckelharpsspelmannen Rolf Markusson in. En spelman som under årtionden funnits med på stämmor, kurser och spelträffar. Han var född 18 nov 1944 och uppvuxen i Lavsjö i Dorotea kommun men flyttade så småningom ner till Västergötland och Mariestad. Rolf var gift med Anita Heij och svärson till spelmannen Sven-Ingvar Heij.

Rolf var händig och kunnig i hantverk. Han var på flera kurser för Esbjörn Hogmark på Erik Sahlströmsinstitutet där han lärde sig att bygga nyckelharpor. Han byggde och renoverade ett stort antal instrument. Han var hjälpsam och fanns alltid till hands när något behövde göras. När spelmansförbundet hade årsmöten och träffar i Mariestad var han med och arrangerade. En man med glimten i ögat som alltid hade nära till skratt och skojfriska kommentarer.

Jag fick spela med Rolf under många år när han spelade med i Rörsås spelmanslag och Vadsbo spelmanslag. En god vän och spelkamrat som var älskad och kommer att vara saknad. Tack Rolf för många fina spelminnen. Favoriten finns alltid kvar.

Kristin Svensson

Borås laddar för ett gott nytt 2021!

Höstterminen 2020 för Borås Spelmanslag började väldigt bra trotts pandemin. Efter en sommar med regelbundet övande utomhus så startade vi höstterminen med övingssöndagarna men med två övningstider som en fick förboka sig till via Dropbox, och med max nio deltagare plus spelledare per tillfälle. Alltså inget drop-in.

Vi fyllde nästan upp varje träff, men efter två månader var det stopp igen, och så är det fortfarande.

Vi laddar nu upp inför 2021. Övningarna får vänta tyvärr och allt är ju naturligtvis avhängigt utvecklingen kring pandemin. Men vi planerar att som tidigare år spela ute på Linnemarschen den 24:e och 25:e april samt vid Mölarpsdagen utanför Fristad den 23:e maj. Vårt årsmöte har vi också skjutit på och tänkt hålla utomhus, förmodligen i samband med Mölarpsdagen.

Borås firar i år 400-årsjubileum

Vi planerar att tillsammans med Borås Museum vid Ramnaparken hålla tre stycken **Folkmusikkvällar**, där den första inleder sommaröppnandet av museet tisdagen den 1:a juni, då inte mindre än en trio med för oss alla så kända namn som Emma Johansson, Jenny Gustafsson och Oskar Reuter kommer uppträda.

Och det räcker inte! Även Västra Låtverkstan är bokade. Så vi hoppas ju innerligt att pandemin inte lägger käppar i hjulen för oss. Det kvarstår mycket planerande och vi hinner inte ut med nästa nummer av VS innan, så intresserade hänvisas till vår hemsida eller till Borås Museums hemsida, samt respektive Facebooksida.

I planen tillsammans med museet väntar ytterligare två **Folkmusikkvällar**, med konserter, dans och workshops. Den andra planeras till i början av juli, och den tredje blir till skiftet november/december. Ett av syftena med dessa **Folkmusikkvällar** är från museets sida att försöka få Ramnaparken att bli en utökad plattform för folkmusik i Borås. Dessa kvällar vänder sig även till en yngre målgrupp.

Spelmansstämman i Borås kommer ske den 21:a augusti så boka in den redan nu. Mer info om lagets arrangemang kommer med nästa nummer av VS, och i sociala medier. Sök bl a på: www.borasspelman.se. Borås Spelmanslag och eller Borås museum på Facebook.

Michael Eriksson/ordf. i Borås Spelmanslag

Om olyckan är framme så är det bra att ha Instrumentförsäkring

Som **medlem** i ett spelmansförbund som är anslutet till Sveriges Spelmäns Riksförbund (SSR) och som är folkbokförd i Sverige kan du teckna en försäkring till en förmånlig premie för ditt instrument om det skulle skadas eller bli stulet. Försäkringen, som sker i samarbete med Folksam, ger ett mycket gott skydd. Försäkringen gäller hela världen och täcker skada och förlust.

Försäkringen gäller i huvudsak akustiska instrument av alla slag med undantag av orglar, flyglar och pianon, där särskilda försäkringar måste tecknas. Du kan även försäkra fodral, förstärkare och mikrofoner som tillhör instrumentet.

På Västergötlands Spelmansförbunds hemsida http://www.vsf.nu/forsakring finns informationsblad från Folksam.

Om du är intresserad av att teckna försäkring, ta reda på aktuellt försäkringsvärde, kontakta därefter Anders Utter, som hjälper dig att teckna försäkring.

(Är du osäker över värdet bör du först ta kontakt med en yrkesverksam musikinstrumentmakare och göra en försäkringsvärdering.)

Försäkringsansvarig i VSF:
Anders Utter
Tel. 070-606 20 12
anders.utter@telia.com
Kontakta i första hand via mejl

Länkar:
Ansökan som Excel-fil eller som PDF-fil
http://www.vsf.nu/forsakring/
Skadeanmälan (PDF)
http://www.vsf.nu/forsakring/
Länk till Folksam och instrumentförsäkringen för mer information.
www.folksam.se/forbund/sveriges-spelman

SVERIGE
PORTO BETALT
B

Västgöta spelmannen stämmer av med...

Namn: Bengt Edqvist
Hemvist: Göteborg
Vilket instrument spelar du:
Tvärflöjt och gitarr.
Vad fick dig att börja spela:
Mitt första instrument var piano, sedan blev det gitarr och sedan gick jag över till tvärflöjt inpirerad av Jethro Tull och Björn J:son Lind.
Vad spelar du helst:
Modern folkmusik och visa. Jag har ägnat mig mest åt den italienske vissångaren Fabrizio De André. Har varit i Italien flera gånger för att umgås med likasinnade och studera de miljöer De André skrev om. Till sina melodier inspirerades han ofta av folkmusik från medelhavsområdet. Jag har dessutom ägnat mig väldigt mycket åt Evert Taube. (Har en Taube-grupp på Facebook.)
Vad lyssnar du inte på:
Dansbandsmusik
Vad gör du när du inte spelar:
Jag ägnar mig mycket åt tramporglar och ett annat stort intresse är fladdermöss. Jag studerar deras liv och plats i kulturen och folktro. För att identifiera arter så använder jag en fladdermusdetektor som är en känslig mikrofon som gör att jag kan identifiera lätet och därmed fastställa art. Jag har gett ut boken ”Fladdermusen : i en mytisk värld”.
Bengt jobbar som musiketnolog på Institutet för Språk och Folkminnen i Göteborg och arbetar med digitalisering av bl. a. folkmusik.

Kalendarium

Alla Folkmusikkaféets arrangemang på Allégården i Göteborg är livestreamade konserter. För övriga arrangemang kolla av med respektive arrangör om arrangemanget kommer genomföras.

Redaktionen tar gärna emot tips om arrangemang vare sig de är digitala eller live, stora eller små. Mejla eller ring in dina tips till:
Ann-Katrin ”Olga” Hellner, olga.hellner@gmail.com, tel. 0708-74 44 14.

12-13 februari
Vara-kursen. **INSTÄLLT**

26 februari
Trio Rop Livestream konsert Folkmusikcafét Göteborg
Alla Folkmusikkaféets streamade konserter går via Facebook www.facebook.com/folkmusikkafeet

5 mars
Oskar & Jonathan Livestream konsert
Folkmusikkaféet Göteborg

12 mars
Nina Perez & Rickard Åström Livestream konsert
Folkmusikkaféet Göteborg

19 mars
Anna & Ale Möller Livestream konsert
Folkmusikkaféet Göteborg

26 mars
GKN5 Livestream konsert
Folkmusikkaféet Göteborg

27 mars
VSF:s årsmöte se sid 2 och 3

9 april
Krackel Kapell Livestream konsert Folkmusikkaféet Göteborg

16 april
Spelmansstämma planeras på Folkmusikkaféet, Göteborg

23 april
Karlsson & Rubinsztein Livestream konsert
Folkmusikkaféet, Göteborg

23 april
Presstopp för
Västgöta spelmannen
nr 2-2021

7 maj
Maine Coon Trio Livestream konsert
Folkmusikkaféet, Göteborg

1 juni
Folkmusikkväll i Ramnaparken
Emma Johansson, Jenny Gustafsson & Oscar Reuter Samt Västralåtverkstan Se artikel sid. 11
Info: www.borasspelman.se
Facebook samt Borås museum på www.boras.se

3 juni
Hyllningskonsert till Sven Ingvar Heijs minne.
Se info på sid 9 och på VSF:s hemsida www.vsf.nu och på sociala medier

Vecka 23
Västgöta spelmannen
ligger i din brevlåda!

Juli
Spelmansträff i Fornbyn, Skara **(preliminärt)** se www.vsf.nu

2 juli (preliminärt)
Folkmusikkväll i Ramnaparken
Konsert mede Rami Yassouf Band, dans samt buskspel.
Se artikel sid. 11
Info: www.borasspelman.se
FB samt samt Borås museum på www.boras.se

25 juli
Spelmansträff i Balteryd **(preliminärt)** se www.vsf.nu

7 augusti
Odensåkerstämman **(preliminärt)**
Konsert kyrkan och sedan spel och dans i Logården.

13-15 augusti
Ornungastämman

21 augusti
Spelmanstämman i Borås **(preliminärt)**

Västgöta spelmannen söker medarbetare till redaktörsposten och till redaktionen. Är du intresserad av att jobba ihop med oss i redaktionen, eller vet du någon som borde vara det? Kontakta oss bums för ett snack! Se kontaktuppgifterna i Kontaktspalten på sidan 2, eller kolla på hemsidan.

Redaktionen genom
Tf Redaktör *Michael Eriksson*

Med tanke på de omständigheter vi nu lever i gör att förutsättningarna för arrangörerna kan ändras.

Så håll koll på respektive arrangörs hemsidor eller kolla av per telefon vad som gäller innan du ger dig iväg på spelträffar, stämmor eller andra evenemang.
Var rädda om er och bry er om varandra!
hälsar Redaktionen!

Tidigare utgivna nummer av
Västgöta spelmannen
finns att läsa i PDF-format på vår hemsidawww.vsf.nu

Returadress: Västergötlands Spelmansförbund, c/o Anders Brissman, Västra Långgatan 93 B, 543 33 TIBRO